

Peliklinikan palveluiden vuosien 2022 ja 2023 tilastoraportti

Liite Peliklinikan loppuraporttiin 2010–2023

**Jussi Palomäki, Corinne Björkenheim, Inka Silvennoinen,
Päivi Auma-aho, Jenni Kämppi**

Sisällysluettelo

Johdanto.....	3
Peliklinikan kuvaus.....	3
Raportin sisältö	4
Peli poikki -ohjelma	5
Tieto- ja tukipiste Tiltti	9
Restart-ohjelma	11
Avohoito.....	13
Peluurin auttava puhelin ja chat	13
Kooste palveluista	14

Johdanto

Tämä on tilastoliite Peliklinikan loppuraporttiin 2010–2023. Tämä liite on julkaistu erillisenä osiona. Peliklinikan loppuraportissa 2010–2023 on tiivistelmä kootuista tilastoista. Tähän tilastoliitteeseen on poimittu erilaisia tunnuslukuja Peliklinikan palveluista. Tilastoja raportoidaan Peli poikki -ohjelmasta, Tiltistä, Restart-ohjelmasta, avohoidosta, Peluurin auttavasta puhelimesta ja chat-palvelusta. Myös palvelut kuvataan lyhyesti niille tarkoitetuissa alaluvuissa. Kattavammat kuvaukset palveluista on nähtävillä Peliklinikan loppuraportissa 2010–2023.

Peliklinikan kuvaus

Peliklinikka on rahapeliongelmiin erikoistunut palvelukokonaisuus, joka tarjoaa apua myös muusta digitaalisesta pelaamisesta ja internetin liikakäytöstä aiheutuviin haittoihin. Peliklinikalla tarjotaan monipuolisesti palveluja pelaajille, heidän läheisilleen ja heitä kohtaville ammattilaisille. Se on Helsingin kaupungin, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen (Helsingin ja Vantaan kaupungit vuoteen 2022 saakka), järjestöjen sekä valtion yhteishanke.

Peliklinikan palvelukokonaisuuden asiakaskunnalla on lukuisia mahdollisuuksia saada

apua samasta yksiköstä. Valtakunnalliset ja alueelliset tuki-, neuvonta- ja hoitopalvelut ovat maksuttomia eikä niihin tarvita lähetettä. Peliklinikan kehittäminen ja toiminta perustuvat tutkimustietoon, ja kehittämistä tehdään osana asiakastyötä. Kokemusasiantuntijuutta hyödynnetään kehittämistyössä. Peliklinikan palvelukokonaisuuteen on kytketty myös tutkimus, seuranta ja arviointi. Peliklinikka on osa THL:n koordinoimaa kokonaishanketta rahapelaamisesta aiheutuvien haittojen selvittämiseksi sekä ehkäisyn ja hoidon kehittämiseksi.

Raportin sisältö

Peliklinikan eri palveluissa kerätään kattavaa tilastotietoa asiakkaista. Tässä raportissa kuvataan tilastotietoa Peliklinikan palveluista ajalta 1.1.2022 – 30.6.2023 (avohoidon ja Tiltin osalta 31.5.2023 asti), ja se tukee ja mukailee aiemmin julkaistua Peliklinikan tilastoraporttia vuosilta 2020 ja 2021. Tilastoja raportoidaan Peli poikki -ohjelmasta, Tiltistä, Restart-ohjelmasta, avohoidosta, Peluurin auttavasta puhelimesta ja chat-palvelusta. Myös palvelut kuvataan lyhyesti niille tarkoitetuissa alaluvuissa. Kaikista palveluiden aineistoista esitetään saatavuuden mukaan yleisimmät tunnusluvut kuten osallistujamäärät, osallistujien sukupuoli-, ikä-, koulutus- ja tulotasojakaumat, ja esimerkiksi velkaantumiseen liittyviä koonteja. Avohoidon osalta raportoidaan vain käyntimäärät (asiakastapaamisten määrät) ja erillisten asiakkaiden määrät Helsingin ja Kauniaisten osalta. Peli poikki- ja Restart-ohjelmissa asiakkaiden taustatietojen lisäksi heitä arvioidaan useilla validoiduilla psykometrisilla kyselymittareilla, mikä mahdollistaa kyseisten aineistojen käytön tieteellisessä tutkimustyössä. Tässä raportissa varsinaisia tilastollisia analyysejä ei raportoida, mutta kuitenkin viitataan asiaankuuluviin tuoreisiin tieteellisiin tutkimuksiin. Peluurin osalta kaikkia palveluita ei ole kuvattu tässä raportissa, mutta niistä löytyy lisää tietoa Peluurin vuosiraporteista (<https://www.peluuri.fi/peluuri/peluurin-vuosiraportit>). Peliklinikan verkkosivuilla on lisäksi julkaistu 10-vuotisraportin yhteydessä tilastoliite, jossa on tarkempaa tietoa Peliklinikan asiakastilastoista vuosilta 2010–2020.

Peli poikki -ohjelma

Peli poikki on Peluurin netissä toimiva ohjelma rahapeliongelmiin muutosta haluaville pelaajille. Ohjelmassa on kahdeksan osaa. Ohjelma sisältää itsenäistä työskentelyä, puhelinkeskusteluja terapeutin kanssa ja vertaistukea keskustelufoorumilla.

Tieto- ja tukipiste Tiltti

Tiltin matalan kynnyksen neuvontapalvelut ja vertaistoiminta tarjoavat tietoa, tukea ja vertaistukea rahapelihaittoihin ja rahapeli-ongelmista toipumisen tueksi.

Restart-ohjelma

Restart-ohjelma on valtakunnallinen tietokone-, konsoli- ja mobiilipelejä ongelmallisesti pelaaville suunniteltu tukipalvelu.

Avohoito

Helsingin kaupungin sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen tuottama avohoito tarjoaa monipuolista keskustelutukea ja hoitoa raha- ja digipelejä ongelmallisesti pelaaville henkilöille sekä heidän läheisilleen.

Peluurin auttava puhelin ja chat

Peluurin auttava puhelin ja chat tarjoavat lyhytkestoista ammatillista tukea, ohjausta ja neuvontaa peliongelmaan.

Peli poikki -ohjelma

Peli poikki on Peluurin netissä toimiva ohjelma rahapeliongelmiin muutosta haluaville pelaajille. Ohjelma koostuu kahdeksasta viikoittaisesta osasta ja perustuu kognitiiviseen käyttäytymisterapiaan sekä motivoivaan haastatteluun. Ohjelman osat sisältävät itsenäistä työskentelyä tehtävien parissa, viikoittaisia keskusteluja terapeutin kanssa, ja mahdollisuuden saada vertaistukea keskustelufoorumilta. Ohjelmaan osallistumiseen on matala kynnyks: se on maksuton ja avoin kaikille täysi-ikäisille suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuville henkilöille. Ohjelma on myös hyvin suosittu, mistä johtuen hoitoon ilmoittautumisen ja hoitoon pääsyn välillä on usein pitkähkö, 3–6 kuukauden jonotusaika.

Aiemmista vuosista poiketen tuoreiden EU:n tietosuoja-asetuksen johdosta ohjelmaan osallistuneilta kysytään aiempaa tarkemmin heidän halukkuudestaan luovuttaa tietonsa tutkimuskäyttöön. Tästä johtuen nyt raportoidut luvut ovat merkittävästi pienempiä kuin edellisten vuosien raporteissa. Vuosina 2022 ja 2023 (kesäkuun loppuun mennessä) Peli poikki -ohjelmaan ilmoittautui yhteensä 404 henkilöä, joista miehiä oli 54,7 % (taulukko 1). Niiden joukossa, jotka luovuttivat tietonsa tutkimuskäyttöön, ohjelmaan sitouduttiin keskimäärin hyvin: ilmoittautuneista henkilöistä 147 aloitti ohjelman ja 83 (56,4 %) suoritti loppuun ohjelman viimeisen osan. Ohjelman aloittaneista 31 (21 %) oli tätä kirjoittaessa keskeyttänyt sen. Ilmoittautuneiden keski-ikä oli 32,3 vuotta, rahapelaamisen aloitusikä oli

keskimäärin 23 vuotta, ja pelaajat raportoivat kärsineen keskimäärin noin 4–6 vuotta rahapeliongelma. Rahapelivelkojen mediaanimäärä (kategoria) oli 5000–9999 euroa (10000–19000 euroa, mikäli tarkastellaan vain niitä, joilla oli rahapelivelkoja), ja rahapeliongelmaa mittavien NODS-pisteiden keskiarvo oli ohjelmaan ilmoittautuessa 7,84 (NODS-mittarissa piste-määrää 5 pidetään raja-arvona todennäköiselle rahapeliongelmalle). Vuosien 2022 ja 2023 välillä ei havaittu eroja ohjelmaan ilmoittautuneiden lukumäärässä tai taustamuuttujien jakaumissa (ikä, sukupuoli, rahapelaamisen aloitusikä, vuodet ongelmallisesti rahapelejä pelaavana, rahapelivelan määrä), joten vuodet havainnollistetaan näiden muuttujien osalta samassa kuvassa (kuvat 1–4). Loput muuttujat (pelipaikka ja pelityyppi rahapelaamisen aloittaessa, ja ongelmia tuottaneet rahapelit) havainnollistetaan vuosikohtaisesti (kuvat 5–7).

Peli poikki -ohjelmasta on vuoden 2022 aikana julkaistu kaksi tutkimusartikkelia. Ensimmäisessä (ohjelman vuodet 2007–2018) tarkasteltiin ohjelman tehoa ja toisessa (vuodet 2019–2021) ohjelmaan sitoutumista. Lisäksi parhaillaan vertaisarvioitavana on artikkeli, jossa tarkastellaan dissosiaatiokokemusten vaikutusta ohjelman tehoon. Tulosten perusteella ohjelma toimii tehokkaasti, mutta tehon säilymiseen vaikuttivat kielteisesti masentuneisuus, taloudellisen hallinnan puute, ja jatkuvat dissosiaatiokokemukset. Ohjelman keskeyttämistä ennustivat nuorempi ikä ja alempi koulutustaso sekä heikompi motivaatio tehdä muutoksia

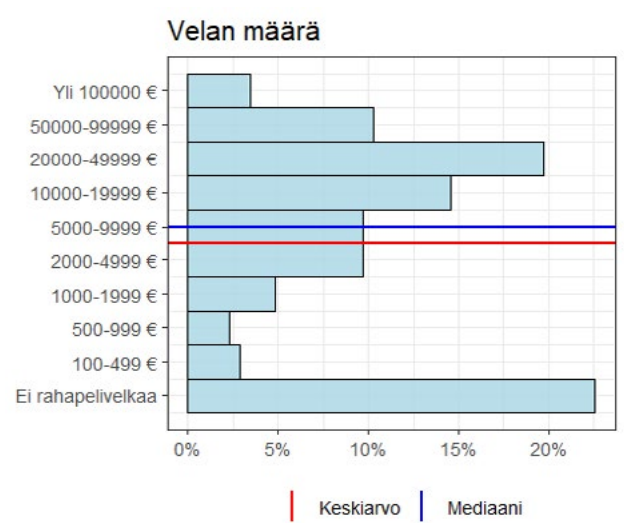
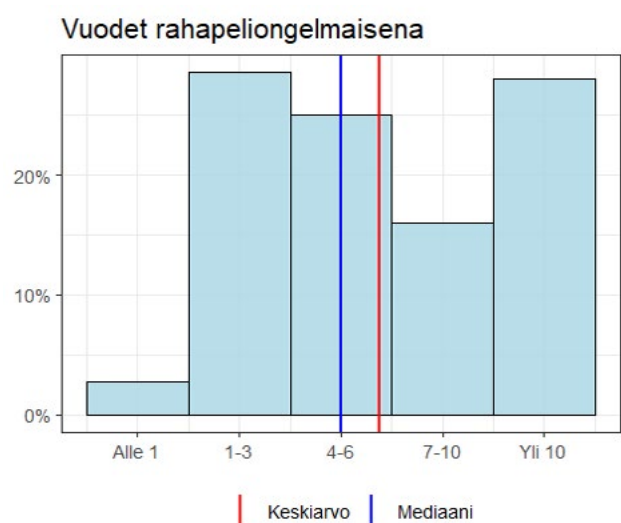
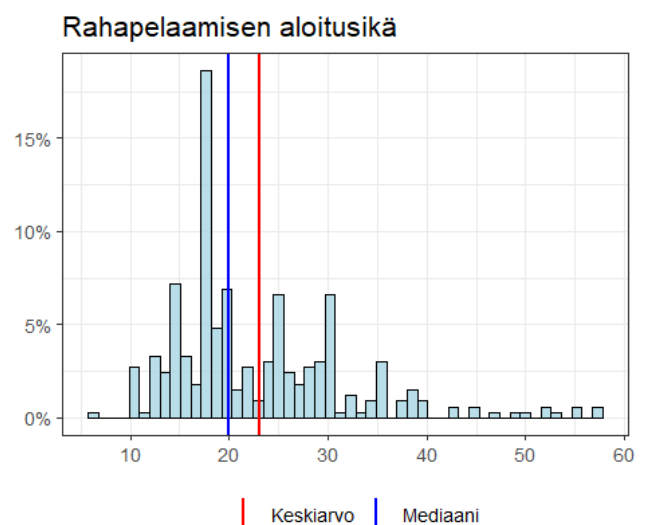
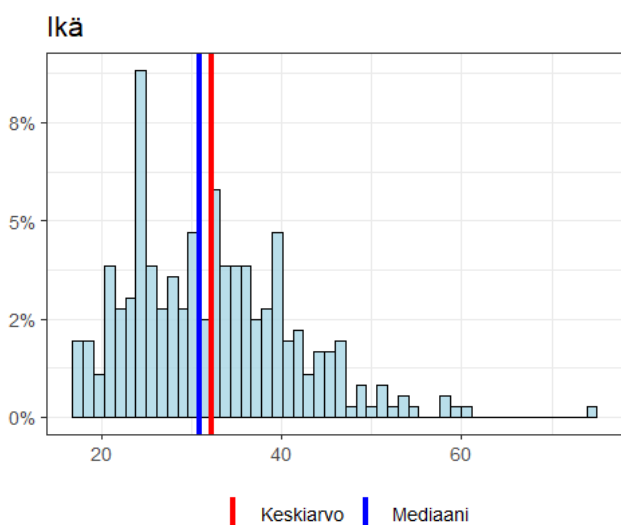
Taulukko 1: Peli poikki -ohjelmaan ilmoittautuneiden lukumäärä sukupuolittain vuosina 2022–2023.

Sukupuoli	2022	2023	Yhteensä
Mies	141	122	263
Nainen	79	59	138
En halua sanoa	1	2	3
Yhteensä	221	183	404

rahapelaamisen suhteen. Myös tukevien sosiaalisten suhteiden puuttuminen ja pitkä jonotusaika ohjelman aloittamiseen olivat merkittäviä tilastollisia ennustajia ohjelman keskeyttämiseen. Ohjelman tehossa ei havaittu vuosina 2022 ja 2023 merkittäviä muutoksia aiempiin vuosiin verrattuna. Tarkemmat tulokset ohjelman tehosta aiemmilta vuosilta ja ohjelmaan

sitoutumisesta on raportoitu tutkimusartikkeleissa, jotka löytyvät osoitteista <https://doi.org/10.1556/2006.2021.00091> ja https://www.researchgate.net/publication/362620086_Predicting_online_problem_gambling_treatment_discontinuation_New_evidence_from_cross-validated_models.

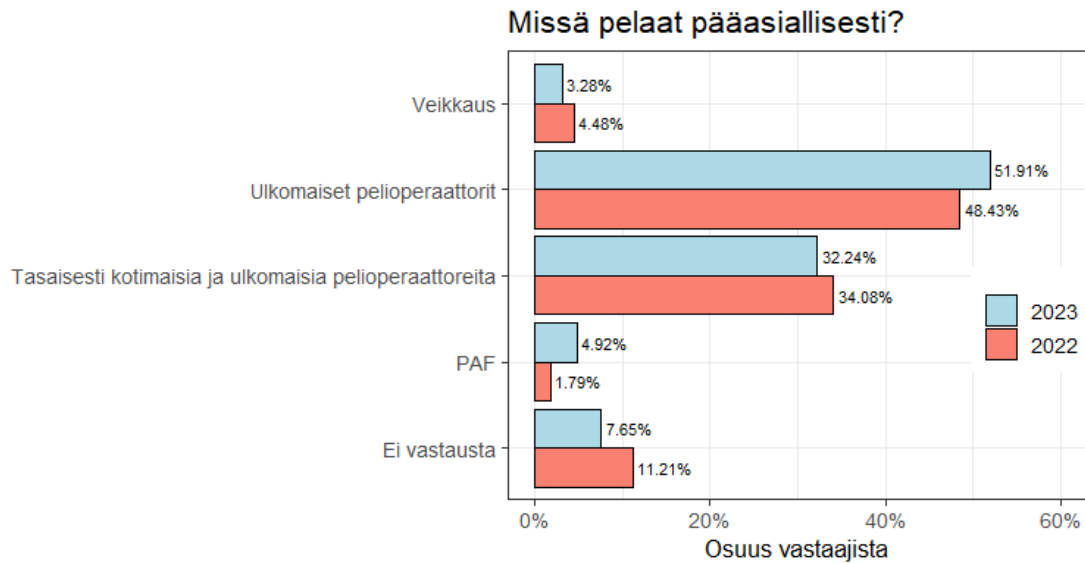
Kuvat 1-4: Peli poikki -ohjelmaan ilmoittautuneiden ikä, rahapelaamisen aloitusikä, vuodet rahapeli-ongelmaisena ja rahapelivelkojen määrä histogrammeina esitettynä. Kuvien prosenttiluvut viittaavat osuuksiin kaikista vastaajista. Punainen pystyviiva merkitsee keskiarvoa, sininen merkitsee mediaania.

Peli poikki -ohjelmaan ilmoittautuneet raportoivat pelaavansa pääasiallisesti ulkomaisilla pelioperaattoreilla (48–52 %). Suurin osa vastaajista oli pelannut rahapelaamisen aloittaessaan rahapeliautomaatteja muualla kuin pelisaleissa (n. 53 %), rahapeliautomaatteja internetissä (n. 43–45 %), ja kasinopelejä internetissä (n.

32–37 %). Viimeisen 12 kuukauden aikana eniten ongelmia olivat tuottaneet raha-automaatit ja kasinopelit internetissä sekä raha-automaatit pelipisteissä. Vuosien 2022 ja 2023 välillä ei havaittu merkittäviä eroja ongelmia tuottaneissa rahapeleissä. Kuvat 5–7 havainnollistavat vuosikohtaisia eroja tarkemmin.

Kuva 5: Pelaajien raportoima pelipaikka ja -sivusto heidän aloittaessaan rahapelaamisensa.

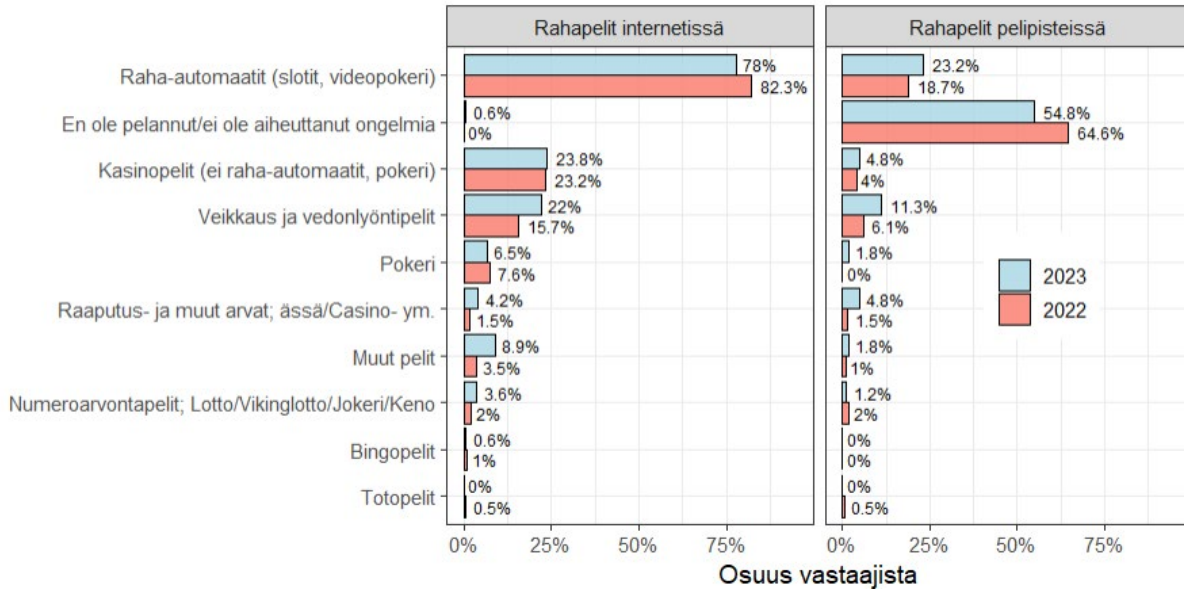

Kuva 6: Pelaajien raportoimat pelit, joita he pelasivat aloittaessaan rahapelaamisensa.

Kuva 7: Pelaajien raportoimat viimeisen 12 kuukauden aikana ongelmia tuottaneet pelit.

Mitkä pelit tuottaneet ongelmia 12kk aikana?

Tieto- ja tukipiste Tiltti

Tiltti on matalan kynnyksen neuvontapalvelua ja vertaistukitoimintaa rahapeliongelmista toipumisen tueksi tarjoava tieto- ja tukipiste. Tiltissä on tarjolla sekä ammattilaisten tarjoamaa matalan kynnyksen neuvontaa ja palveluohjausta että vertaistukeen perustuvaa avointa ja suljettua ryhmätoimintaa. Toiminta on tarkoitettu rahapelihaittoja kokeville pelaajille, heidän läheisilleen sekä näitä kohderyhmiä työssään kohtaaville sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille ja opiskelijoille. Valtaosa toimin-

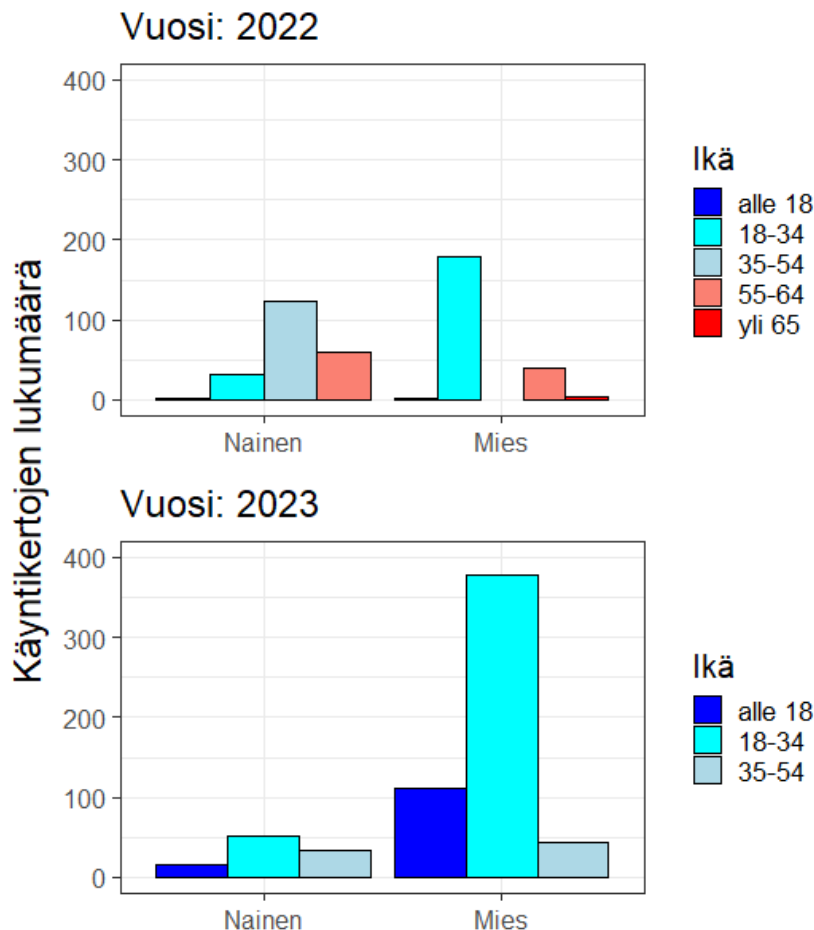
nasta tapahtuu kasvokkain Tiltin asiakastilassa.

Tiltissä kävi vuosina 2022 ja 2023 (toukokuun loppuun mennessä) yhteensä 1649 henkilöä, joista miehiä oli 80,6 % (taulukko 2). Miespuoliset kävijät olivat keskimäärin 18–34-vuotiaita, naisten joukossa korostuivat myös 35–54-vuotiaat. Suosituimpia Tiltin toimintamuotoja vuosina 2022 ja 2023 olivat avoimet ovet ja vertaisrinki, erityisesti 18–54-vuotiaiden keskuudessa (kuva 9).

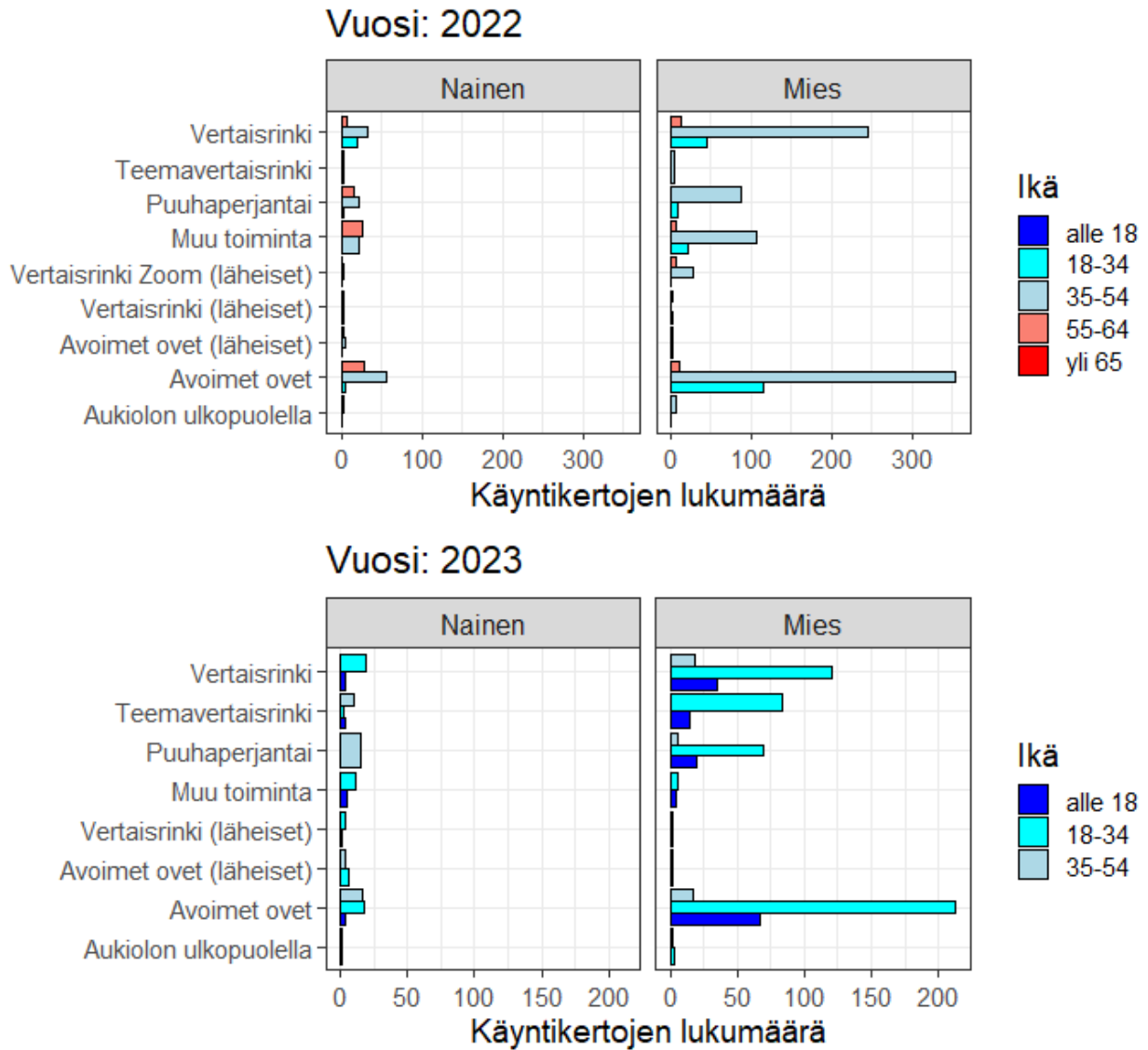
Taulukko 2: Tiltin kävijämäärät sukupuolittain vuosina 2022–2023.

Sukupuoli	2022	2023	Yhteensä
Mies	898	432	1330
Nainen	217	102	319
Yhteensä	1115	534	1649

Kuva 8: Tiltin kävijöiden käyntikertojen lukumäärä sukupuolittain ja ikäkatteioittain.

Kuva 9: Tiltin eri toimintamuotojen kävijämäärät vuosina 2022 ja 2023 sukupuolittain.

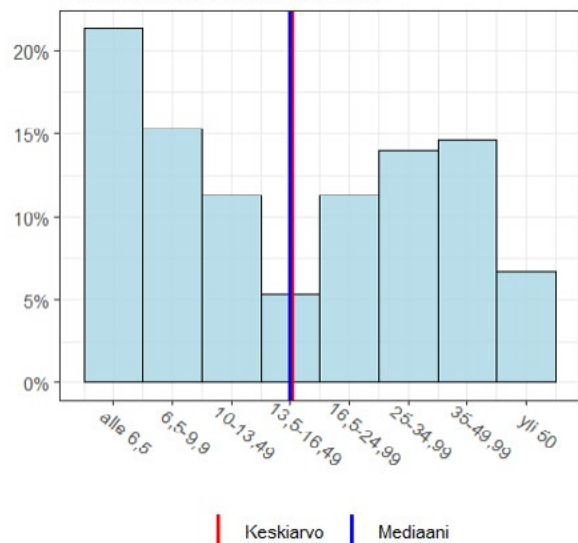
Restart-ohjelma

Restart-ohjelma on ensimmäinen valtakunnallinen tietokone-, konsoli- ja mobiilipelejä ongelmallisesti pelaaville suunniteltu tukipalvelu. Siihen on otettu mallia suosituista Peli poikki -ohjelmasta. Kahdeksan viikon ohjelma kannustaa pelitapojen kriittiseen tutkailuun ilman lopettamispakkoa. Tehtäväkirja verkossa herättelee asiakkaan pohtimaan keskeisiä teemoja itse, ja puhelinkeskustelut tukevat muutoksesta heränneiden ajatusten soveltamista käytäntöön. Ohjelma nojaa motivoivaan haastatteluun, kognitiiviseen käyttäytymisterapiaan ja hyväksymis- ja omistautumisterapiaan.

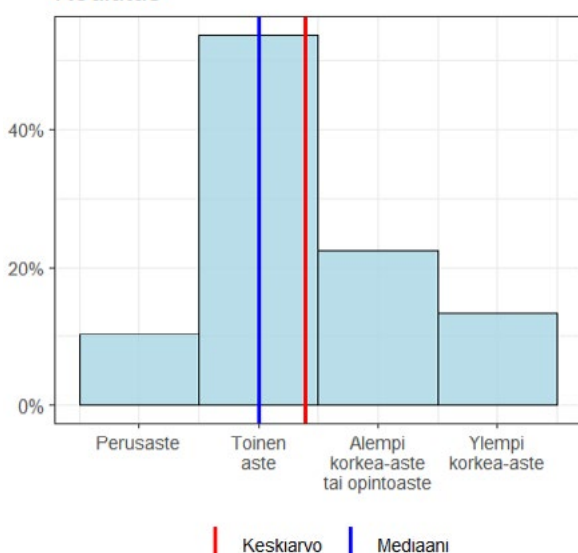
Vuosina 2022 ja 2023 Restartiin ilmoittautui yhteensä 166 henkilöä, joista miehiä oli 81,9 % (136). Ilmoittautuneet olivat keskimäärin 30,1-vuotiaita. Ohjelmaan sitouduttiin jokseenkin hyvin, ja vuoden 2023 kesäkuuhun mennessä 131 oli aloittanut hoidon ja 76 suorittanut sen loppuun. Ilmoittautuneiden vuositulojen mediaanikategoria oli 13500 €–16499 €, ja koulutuksen mediaaniasia oli toinen aste. Restart-ohjelman tehoa arvioidaan useilla validoiduilla psykometrisilla mittareilla, joista tässä raportissa esitetään nk. IGDT-mittari (engl. Internet Gaming Disorder Test), jolla arvioidaan internet-digipelaamisesta aiheutuvia haittoja, ja joka perustuu DSM-5:n tautiluokitukseen.

Kuvat 10–12: Restart-ohjelmaan ilmoittautuneiden koulutus-, vuositulo- ja ikäjakaumat. Kuvien prosenttiluvut viittaavat osuuksiin kaikista vastaajista. Punainen pystyviiva merkitsee keskiarvoa, sininen merkitsee mediaania.

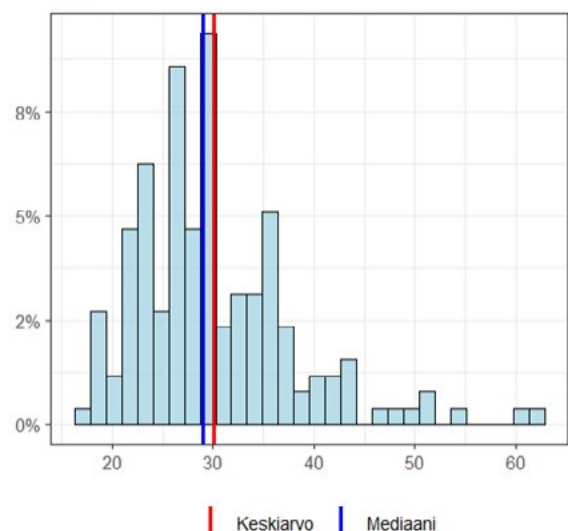
Vuositulot (tuhatta euroa)

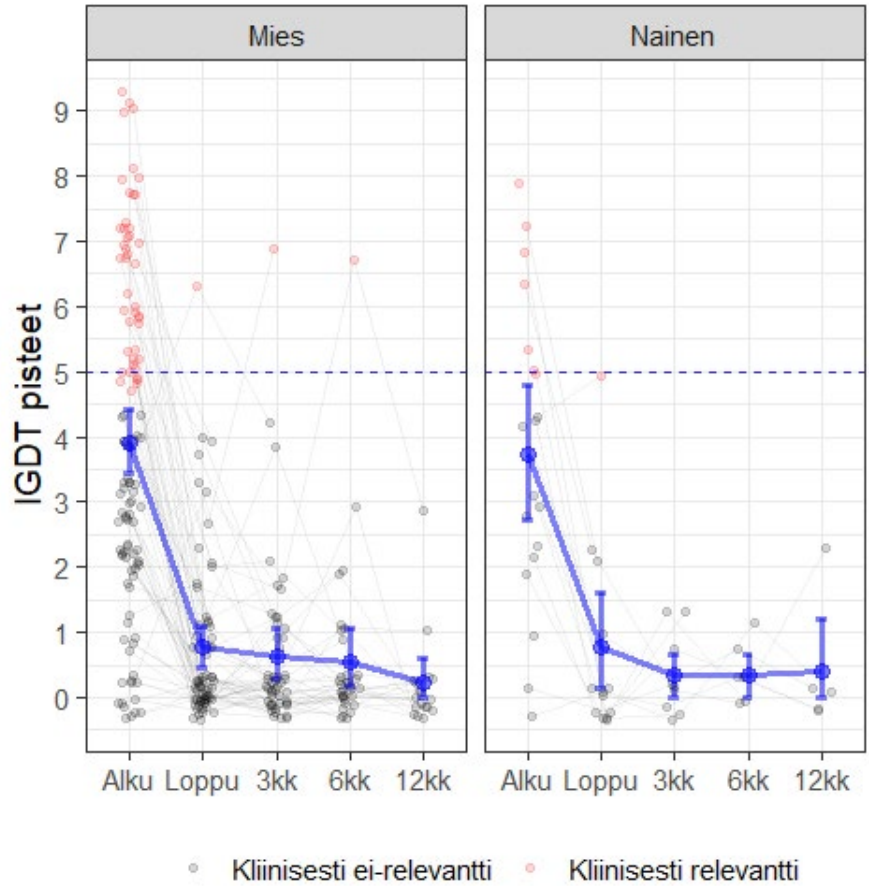
Koulutus

Ikä

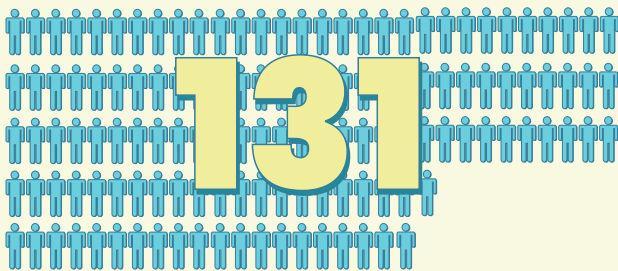
Kuva 13: Restart-ohjelman teho IGDT-pisteillä arvioituna ohjelman alusta loppuun, ja seurantajaksojen (3kk, 6kk, ja 12kk) yli. Yksittäiset datapisteet ovat havainnot ohjelmaan osallistuneista henkilöistä. Siniset pisteet ja viivat havainnollistavat mittaushetkikohtaisia keskiarvoja, ja niiden 95 %:n luottamusvälejä.

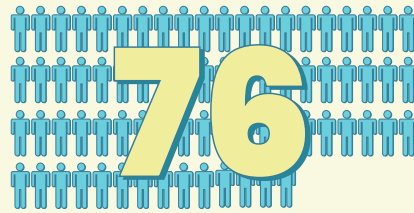
Restart-ohjelma

Toimiva ohjelma, johon myös sitoudutaan: Ohjelmaan ilmoittautui 131 henkilöä, joista miehiä 82,4 %. Vuoden 2023 kesäkuun loppuun mennessä 131 aloittaneesta 76 suorittanut loppuun.

Ilmoittautui/aloitti

Suoritti

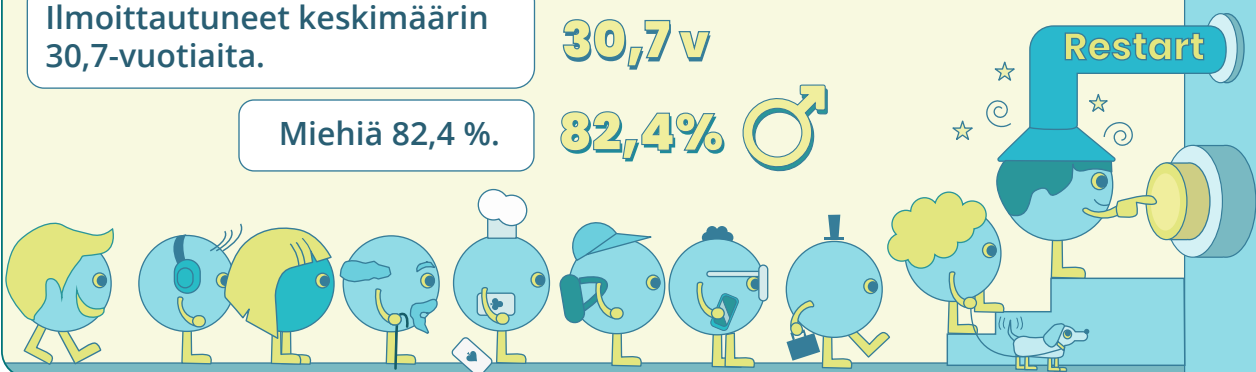

Ilmoittautuneet keskimäärin 30,7-vuotiaita.

30,7 v

Miehiä 82,4 %.

82,4% ♂

Avohoito

Peliklinikan avohoito antaa monipuolista keskustelutukea ja hoitoa raha- ja digipelejä ongelmallisesti pelaaville henkilöille sekä heidän läheisilleen. Helsingin kaupungin, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen (vuoteen 2022 saakka Helsingin ja Vantaan kaupunkien) tuottama palvelu tarjoaa täysi-ikäisille asiakkaille hoidollisia keskustelukäyntejä peli-

ongelmiin perehtyneen ammattilaisen kanssa yksilö-, pari- tai perhemuotoisina. Avohoito on asiakkaille maksutonta eikä lähetettä tarvita.

Tässä raportissa esitetään avohoidon vuosikohtaiset asiakasmäärät paikkakunnittain, jotka on koostettu taulukkoon 3.

Taulukko 3: Avohoidon asiakastapaamiset (erilliset asiakkaat sulkeissa) vuosina 2022 ja 2023 (31.5.2023 asti)

Vuosi	Helsinki		Vantaa	Vantaa ja Kerava	Kauniainen	Yhteensä
	Miehet	Naiset				
2022	402 (112)	158 (38)	403	-	21 (5)	984
2023	191 (68)	109 (30)	-	197	-	497
Yhteensä	593 (180)	267 (68)	403	197	21	1481

Peluurin auttava puhelin ja chat

Vuosina 2022 ja 2023 Peluurin auttavaan puhelimeen soitettiin peliongelmiin liittyen 1416 (2022) ja 614 (2023 kesäkuun alkuun mennessä) kertaa. Muita puheluita (ml. häirintäpuhelut) oli yhteensä 235 (2022) ja 104 (2023). Peluurin chat-palveluun yhteydenottoja tuli 466 (2022) ja 195 (2023 kesäkuun alkuun mennessä), ja muita yhteydenottoja 64 (2022) ja 19 (2023). Vuosien 2022 ja 2023 vertailu keskenään on hankalaa, koska vuoden 2023 osalta tilastointi päättyy jo kesäkuun alkuun; näyttäisi kuitenkin siltä, että yhteydenottojen määrä on pysynyt melko tasaisena. Tarkemmat tiedot Peluurin auttavan puhelimen ja chatin tilastoista löytyvät Peluurin vuosiraporteista osoitteesta <https://www.peluuri.fi/peluuri/peluurin-vuosiraportit>

Kooste palveluista

Taulukko 4: Koostava taulukko vuosien 2022 ja 2023 asiakkaiden lukumääristä (tilastotiedot ajalta 1.1.2022–30.6.2023, avohoidon ja Tiltin osalta 31.5.2023 asti) Peli poikki -ohjelmassa, Tiltissä, Restartissa ja avohoidossa; ja Peluurin auttavan puhelimen ja chatin yhteydenotot.

Vuosi	Peli poikki Ilmoittautuneet	Tiltti	Restart-ohjelmaan Ilmoittautuneet	Avohoito- asiakas- tapaamiset	Peluuri auttava puhelin / chat
2022	263	1115	84	984	1416 / 466
2023	138	534	47	497	614 / 195
Yhteensä	401	1649	131	1481	2030 / 661

www.peliklinikka.fi (31.12.2023 asti)

www.peluuri.fi

www.tiltti.fi

PELI
KLINIKKA